

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1883. Första Kammaren. N:o 5.

Måndagen den 29 Januari.

Kammaren sammanträdde kl. 1 e. m.

Justerades protokollet för den 22 i denna månad.

Föredrogs och hänvisades till Lag-Utskottet Herr *Wallenbergs* den 27 innevarande Januari bordlagda motion, N:o 14, om tillägg till 1 § i 16 kap. Ärfdabalken, m. m.

Föredrogs och hänvisades till Banko-Utskottet Herr *Wallenbergs* nedannämnda, den 27 i denna månad bordlagda motioner:

N:o 15, angående tiden för utlemnande till Statskontoret af statsverkets andel i Riksbankens vinst för år 1882; och

N:o 16, om tillägg till reglementet för Riksbankens styrelse och förvaltning.

Föredrogs och hänvisades till Stats-Utskottet Herr *Bennichs* den 27 innevarande Januari bordlagda motion, N:o 19, angående ett personligt anslag åt Förste Hofkapellmästaren F. W. L. Norman.

Föredrogs och hänvisades till ett Tillfälligt Utskott Herr *Cawallins* den 27 i denna månad bordlagda motion, N:o 23, om befrielse från fyr- och båkafigter för svenska fartyg vid resor mellan inrikes orter eller mellan inrikes orter och Norge.

Föredrogs och lades till handlingarne Banko-Utskottets den 27 innevarande Januari bordlagda memorial N:o 1, med öfverlemnande af Fullmäktiges i Riksbanken till Utskottet afgifna berättelse.

Herr Grefven och Talmannen yttrade, att till behandling af Tillfälligt Utskott, hittills blifvit hänvisade följande motioner:

N:o 1, af Herr *Thyselius*, angående formen för Riksdagens skrivelser till Kongl. Maj:t;

N:o 4, af Friherre *Klinckowström*, angående några vilkor för befordran till generalmajor;

N:o 6, af Herr *Svanberg*, om aflåtande af underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t i fråga om granskning och omarbetning i vissa delar af förordningen angående utvidgad näringsfrihet den 18 Juni 1864;

N:o 7, af Herr *Stråte, Holdo*, angående aflåtande af underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t i fråga om anbringande af elektrisk belysning i Kongl. Biblioteket;

N:o 10, af Herr *Berg*, om aflåtande af underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t i fråga om ändring af förordningen den 18 September 1874, angående vilkoren för försäljning, till förtäring på stället, af vin, maldrycker m. m.;

N:o 13, af Herr *Cawallin*, om aflåtande af underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t rörande ändring i vissa delar af förordningen angående lotsverket den 15 Februari 1881; och

N:o 23, af *densamme*, om befrielse från fyr- och båkafigter för svenska fartyg vid resor mellan inrikes orter eller mellan inrikes orter och Norge.

På särskilda propositioner beslöts, att dessa motioner skulle fördelas mellan två Tillfälliga Utskott sålunda, att Herr *Thyselius'* motion, N:o 1, Friherre *Klinkowströms* motion, N:o 4, samt Herr *Cawallins* motioner, N:is 13 och 23, skulle behandlas af Tillfälliga Utskottet N:o 1, samt Herr *Svanbergs* motion, N:o 6, Herr *Stråles, Holdo*, motion, N:o 7, och Herr *Bergs* motion, N:o 10, handläggas af Tillfälliga Utskottet N:o 2.

Herr Grefven och Talmannen föreslog härefter, att, i likhet med hvad vid föregående riksdagar beslutits, hvarterdera af de båda Tillfälliga Utskotten skulle bestå af fem ledamöter och två suppleanter, hvilket bifölls.

. Justerades fem protokollsutdrag för detta sammanträde, hvarefter Kammarerna åtskildes kl. $\frac{1}{4}$ 2 e. m.

In fidem
A. von Krusenstjerna.

Onsdagen den 31 Januari.

Kammaren sammanträdde kl. 11 f. m.

Justerades protokollet för den 24 i denna månad.

Herr Statsrådet *Themptander* aflemnade Kongl. Maj:ts nedannämnda nådiga propositioner till Riksdagen:

1:o) med förslag till lagar om härordningen, om upprätthållande af härens stamtrupp, om allmänna värnpligten samt om öfvergång från nuvarande till den nya härordningen;

2:o) angående de grunder, som under ny härordning böra tillämpas i afseende å härens aflöning, underhåll och beklädnad;

3:o) med förslag till lag om sjöförsvaret;

4:o) angående afskrifning af grundskatter samt af rustnings- och roteringsbesvåren m. m.;

5:o) med förslag till förordning angående beviljning af fast egendom samt af inkomst;

6:o) med förslag till förordning angående stämpelafgiften;

7:o) med förslag till förordning angående beviljningsafgifter för särskilda förmåner och rättigheter;

8:o) angående nedsättning i lastpenningarne;

9:o) angående förhöjning i bränvinstillverkningsskatten m. m.

10:o) med förslag till ändringar i förordningarne om kommunalstyrelse på landet, om kommunalstyrelse i stad, om kommunalstyrelse i Stockholm och om landsting;

11:o) med förslag till ändringar i stadgan angående skjutsväsendet;

12:o) med förslag till ändringar i förordningen om kyrkostämman samt kyrkoråd och skolråd den 21 Mars 1862 äfvensom i förordningen om kyrkostämman samt kyrkoråd och skolråd i Stockholm den 20 November 1863;

13:o) med förslag dels till ändringar i stadgan angående folkundervisningen i riket den 20 Januari 1882, dels ock till ändrade bestämmelser om grunderna för utgörande af afgifter till folkskoleväsendet i Stockholm;

14:o) om ändring i 33 § i förordningen angående fattigvården i riket den 9 Juni 1871;

15:o) om ändring i Kongl. kungörelsen angående kurhusafgiftens upphörande och införande af en allmän sjukvårdsafgift den 26 Augusti 1873;

16:o) angående ändring af bestämmelserna för utgörande af vinören inom församlingarne;

17:o) med förslag till förordning angående förlagsinteckning och i sammanhang dermed erforderliga författningar;

18:o) med förslag till förordning angående skyldighet för ny egare af jord att svara för utflyttningsbidrag m. m., som vid laga skifte blifvit bestämdt;

19:o) med förslag till förordning angående ansvar för vissa af fiskare i Nordsjön begångna förbrytelser;

20:o) med förslag till förordning angående tillsättning af pastor primarius i Stockholm;

21:o) angående anslag till godtgörande af kostnaderna för Sveriges deltagande i en internationel utställning af grufmateriel m. m. i Madrid samt en internationel fiskerirutställning i London;

22:o) angående beviljande af vissa förmåner för enskilda jernvägsanläggningar;

23:o) angående anslag till inköp af jernvägen emellan Söderhamn och sjön Bergviken samt denna jernvägs ombyggnad och utsträckning å ena sidan till Kihlafors och å andra sidan till Stugsundet; och

24:o) angående afsöndring af jord från indragna militieboställena Götala N:is 1 och 2 i Skaraborgs län samt Lilla Ökna N:o 2 och Bäraryd Östergård N:o 2 i Jönköpings län;

äfvensom Kongl. Maj:ts nådiga skrivelser till Riksdagen:

1:o) i anledning af en vid sistförflutna riksdag beslutad lagförändring; samt

2:o) om förordnande af en Statsrådsledamot att utöfva den befattning med riksdagsärenden, som enligt § 46 af Riksdagsordningen tillkommer en ledamot af Statsrådet.

Herr Grefven och Talmannen mottog dessa handlingar med förklarande, att de Kongl. propositionerna skulle af Kammaren i grundlagsenlig ordning behandlas.

De Kongl. propositionerna och skrivelserna blefvo härefter hvar för sig föredragna och bordlagda.

Företogs val af sex revisorer för deltagande i den granskning af Statsverkets, Riksbankens och Riksgäldskontorets tillstånd, styrelse och

förvaltning, som under innevarande år skall ega rum; och befunnos efter valförrättningens slut dertill hafva blifvit utsedde:

| | |
|--|----------------|
| Ledamoten af Riksdagens Första Kammare C. E. Laurell | med 66 röster, |
| Ledamoten af Riksdagens Första Kammare W. A. Söderhjelm | » 65 » |
| Kommendören F. H. Didron | » 64 » |
| Ledamoten af Riksdagens Första Kammare Häradshöfdingen E. V. R. L. Königsfeldt | » 64 » |
| Öfversten A. M. O. Reuterskiöld | » 63 » |
| vice Häradshöfdingen C. J. Ljunggren | » 58 » |

Företogs val af tre suppleanter för revisorerne af Statsverkets, Riksbankens och Riksgäldskontorets tillstånd, styrelse och förvaltning; och befunnos efter valförrättningens slut dertill hafva blifvit utsedde:

| | |
|---|----------------|
| F. d. Löjtnanten O. W. Odelberg | med 50 röster, |
| Kaptenen Friherre G. d'Albedyhl | » 50 » |
| Kammarherren Friherre C. Carlsson Bonde | » 43 » |

sedan ordningen mellan de båda förstnämnde blifvit genom lottning bestämd.

Herr Grefven och Talmannen tillkännagaf, att Friherre *af Ugglas* annäلت sig vara af sjukdom hindrad att bevista detta sammanträde.

Företogs val af två revisorer för granskning af Riksbankens afdelningskontors i Göteborg räkenskaper och förvaltning; och befunnos efter valförrättningens slut dertill hafva blifvit utsedde:

| | |
|---|----------------|
| F. d. Öfverstelöjtnanten C. A. Neiglick | med 46 röster, |
| F. d. Grosshandlanden C. W. Rhedin | » 46 » |

Anställdes val af två revisorssuppleanter för granskning af Riksbankens afdelningskontors i Göteborg räkenskaper och förvaltning; och befunnos efter valförrättningens slut dertill hafva blifvit utsedde:

| | |
|-----------------------------------|----------------|
| Godsegaren Iwar Wijk | med 34 röster, |
| Grosshandlanden W. T. Ewert | » 27 » |

Företogs val af två revisorer för granskning af Riksbankens afdelningskontors i Malmö räkenskaper och förvaltning; och befunnos efter valförrättningens slut dertill hafva blifvit utsedde:

Majoren G. E. O. Svedenborg med 44 röster,
 Majoren C. A. Wästfelt » 44 »

Företogs val af två revisorssuppleanter för granskning af Riksbankens afdelningskontors i Malmö räkenskaper och förvaltning; och befunnos efter valförrättningens slut dertill hafva blifvit utsedde:

Universitetsadjunkten E. V. E. von Zeipel med 37 röster,
 Stadsmäklaren H. Thomé » 36 »

Anställdes val af två revisorer för granskning af Riksbankens afdelningskontors i Luleå räkenskaper och förvaltning; och befunnos efter valförrättningens slut dertill hafva blifvit utsedde:

Rektorn P. O. Edén med 39 röster,
 Majoren W. Stål » 38 »

Anställdes val af två revisorssuppleanter för granskning af Riksbankens afdelningskontors i Luleå räkenskaper och förvaltning; och befunnos efter valförrättningens slut dertill hafva blifvit utsedde:

Handlanden F. Ekbäck med 41 röster,
 Ingenjören C. A. Sjöberg » 37 »

Företogs val af två revisorer för granskning af Riksbankens afdelningskontors i Östersund räkenskaper och förvaltning; och befunnos efter valförrättningens slut dertill hafva blifvit utsedde:

Lektoren J. E. Dalén med 26 röster,
 Förste Landtmätaren F. V. Jonson » 26 »

Anställdes val af två revisorssuppleanter för granskning af Riksbankens afdelningskontors i Östersund räkenskaper och förvaltning; och befunnos efter valförrättningens slut dertill hafva blifvit utsedde:

Kaptanen P. W. Delin med 31 röster,
 Kyrkoherden J. Genberg » 30 »

Företogs val af två revisorer för granskning af Riksbankens afdelningskontors i Vexjö räkenskaper och förvaltning; och befunnos efter valförrättningens slut dertill hafva blifvit utsedde:

F. d. Löjtnanten Friherre Ernst Wrede med 32 röster,
 Förste Bataljonsläkaren J. A. Z. Wittlock » 32 »

Anställes val af två revisorssuppleanter för granskning af Riksbankens afdelningskontors i Vexjö räkenskaper och förvaltning; och befunnos efter valförrättningens slut dertill hafva blifvit utsedde:

| | |
|--|----------------|
| Fabrikören J. Svahn | med 36 röster, |
| F. d. Förste Landtmätaren N. J. Lindvall | » 36 » |

sedan ordningen dem emellan blifvit genom lottning bestämd.

Företogs val af två revisorer för granskning af Riksbankens afdelningskontors i Visby räkenskaper och förvaltning; och befunnos efter valförrättningens slut dertill hafva blifvit utsedde:

| | |
|--------------------------------------|----------------|
| Öfverstelöjtnanten T. B. Borgh | med 30 röster, |
| Konsuln C. Stenberg | » 30 » |

Företogs val af två revisorssuppleanter för granskning af Riksbankens afdelningskontors i Visby räkenskaper och förvaltning; och befunnos efter valförrättningens slut dertill hafva blifvit utsedde:

| | |
|-----------------------------------|----------------|
| Kyrkoherden S. W. Gustafson | med 32 röster, |
| Apotekaren C. J. Marelius | » 31 » |

Grefve Sparre erhöll ordet och yttrade: Riksdagen har alltid, så vidt jag minnes, brukat hänvisa de framställningar om försvarsväsendets ordnande den från Kongl. Maj:t fått emottaga, till handläggning af ett särskildt Utskott. Exempelvis får jag återopå, att så tillvägagång 1871, 1875 och 1877 års riksdagar, och en lika behandling egnade Riksdagen åt ett förslag, väckt vid 1878 års riksdag af motionärer inom Medkammaren. Men Riksdagen har äfven brukat, när frågor förekommit, som blifvit ställda i samband med försvarsfrågan eller ansetts å denna kunna utöfva inflytande, att äfven remittera dessa till det Särskilda Utskottet. De skäl, som härvid varit bestämmande, torde i år tala ännu starkare, då de nu framlagda Kongl. förslagen äro af långt större vikt och omfattning, än de förslag i enahanda syfte, som under de föregående åren framkommit. Jag föreställer mig derföre att jag kan taga för visst, det Riksdagen äfven i år önskar tillsätta ett särskildt Utskott och dit remittera dessa frågor.

*Förslag om ett
Särskildt Ut-
skotts tillsät-
tande.*

De Kongl. propositioner, jag åsyftar, äro till antalet 16, och jag beder att få nämna att detta stora antal synes härleda sig från det inflytande, som det Kongl. förslaget rörande de personliga afgifterna utöfvar.

Dessa Kongl. förslag synas mig med några undantag böra remitteras till ett särskildt Utskott. Undantagen äro dels Kongl. Maj:ts förslag till förordning angående stämpelafgiften, dels ock de Kongl. propositionerna angående nedsättning i lastpenningarne och förhöjning i bränvinstillverkningskatten m. m.

Förslag om ett
Särskildt Ut-
skotts tillsät-
tande.
(Forts.)

Dessa, åtminstone två af dem, stå visserligen i något sammanhang med de Kongl. propositioner, som jag önskar måtte hänvisas till särskildt Utskott, men hvad särskildt förslaget om bränvinstillverkningskatten beträffar, så dels innehåller, såsom jag tror, samma förslag endast en ringa förhöjning af skatten och dels ingår i detsamma äfven en motsvarande förhöjning af tullen å bränvin och sprit, och det synes mig häraf följa, att förslaget icke behöfver eller bör remitteras till särskildt Utskott. Hvad förslaget om lastpenningarne angår, synes det icke ega så nära sammanhang med de nämnda andra förslagen, att detsamma bör hänvisas till särskildt Utskott.

Hvad slutligen vidkommer förslaget om stämpelafgiften, så finnes deri visserligen en punkt, som sammanhänger med berörda andra förslag, nemligen den om ökande af stämpeln på bouppteckningar och gifvoafhandlingar, men jag föreställer mig att olägenheterna blefve större, om förslaget hänvisades till ett särskildt Utskott, än om det får behandlas af ständigt Utskott. Att dela detta Kongl. förslag mellan två Utskott är icke lämpligt, och jag beder derjemte få påpeka, att utom med afseende å den ökade stämpel, som Kongl. Maj:t här föreslagit för att vinna tillökning i statsinkomsterna, utgör den ifrågavarande Kongl. propositionen ett svar på Riksdagens år 1880 framställda begäran om förslag till en ny stämpelpappersförordning.

Jag har äfven föreställt mig, att det vore nödvändigt att till ett särskildt Utskott remittera fjerde och femte hufvudtitlarne af Kongl. Maj:ts statsregleringsproposition, ty de äro, såsom hvar och en känner, uppställda med hänsyn till de kongl. propositioner, som i dag blifvit afgifna, och nästan hvarje punkt i dessa hufvudtitlar sammanhänger med sistnämnda Kongl. propositioner. Det synes mig alltså omöjligt att bibehålla omförmälda hufvudtitlar till behandling af Stats-Utskottet, om man hänvisar de nu afgifna kongl. propositionerna till ett särskildt Utskott, och att dela de förra mellan två Utskott torde möta svårigheter, desto mer, som det snart skulle visa sig, att vid en sådan fördelning endast en ringa del af dessa hufvudtitlar komme att stanna kvar uti Stats-Utskottet. I afseende å de enskilda motioner, som blifvit väckta i enahanda eller likartade frågor med dem, hvilka innehållas i de Kongl. propositionerna, har jag intet yrkande att framställa, emedan de reglementariska föreskrifterna för Riksdagen stadga i 8 § följande:

»Besluta Kamrarne tillsätta särskildt Utskott för behandling af något ärende, skall underrättelse derom ofördröjligen meddelas det eller de ständiga Utskott, som eljest skola ärendet handlägga. Har, innan beslutet fattades, ärende af enahanda eller likartad beskaffenhet blifvit till ständigt Utskott hänvisadt, skall sådant Utskott inom åtta dagar efter af berörda underrättelse erhållen del hos Kamrarne göra framställning om slikt ärendes öfverlemnande till det särskilda Utskottet.» Häraf följer nemligen att dessa motioner komma, i fall Riksdagen icke annorlunda besluter, att behandlas af det särskilda Utskott, som för behandling af de Kongl. propositionerna må blifva tillsatt, utan att något yrkande derom nu behöfver framställas.

Hvad beträffar antalet ledamöter i det af mig nu ifrågasatta Särskilda Utskottet, så hafva förut i sådana Utskott pläгат insättas dels 7 och dels 8 ledamöter, men då jag nu föreslår ett högre antal, nemli-

gen 12, så sker det derföre att de frågor, som i år skola öfverlemnas till det Särskilda Utskottet, äro af vida större omfattning än de, som förut pläгат hänvisas till dylikt Utskott. Med afseende å antalet suppleanter tillåter jag mig icke att framställa något förslag, emedan jag anser det formenligast, att Riksdagen fattar beslut om suppleanternas antal först sedan det blifvit bestämdt, att ett Särskildt Utskott skall tillsättas.

Förslag om ett Särskildt Utskotts tillsättande.
(Forts.)

På grund af hvad jag sålunda haft äran anföra får jag härmed föreslå,

att Kammaren för sin del behagar besluta tillsättande af ett Särskildt Utskott, bestående af tjugufyra ledamöter, hvaraf tolf utaf hvardera Kammaren, för behandling af *dels* följande denna dag aflemnade Kongl. propositioner:

1:o) med förslag till lagar om härordningen, om upprätthållande af härens stamtrupp, om allmänna värnplikten samt om öfvergång från nuvarande till den nya härordningen;

2:o) angående de grunder, som under ny härordning böra tillämpas i afseende å härens aflöning, underhåll och beklädnad;

3:o) med förslag till lag om sjöförsvaret;

4:o) angående afskrifning af grundskatter samt af rustnings- och roteringsbesvärerna m. m.;

5:o) med förslag till förordning angående bevillning af fast egendom samt af inkomst;

6:o) med förslag till förordning angående bevillningsafgifter för särskilda förmåner och rättigheter;

7:o) med förslag till ändringar i förordningen om kommunalstyrelse på landet, om kommunalstyrelse i stad, om kommunalstyrelse i Stockholm och om landsting;

8:o) med förslag till ändringar i stadgan angående skjutsväsendet;

9:o) med förslag till ändringar i förordningen om kyrkostämman samt kyrkoråd och skolråd den 21 Mars 1862 äfvensom i Förordningen om kyrkostämman samt kyrkoråd och skolråd i Stockholm den 20 November 1863;

10:o) med förslag dels till ändringar i stadgan angående folkundervisningen i riket den 20 Januari 1882, dels ock till ändrade bestämmelser om grunderna för utgörande af afgifter till folkskoleväsendet i Stockholm;

11:o) om ändring i 33 § i förordningen angående fattigvården i riket den 9 Juni 1871;

12:o) om ändring i Kongl. kungörelsen angående kurhusafgiftens upphörande och införande af en allmän sjukvårdsafgift den 26 Augusti 1873;

13:o) angående ändring af bestämmelserna för utgörande af vinören inom församlingarne;

Förslag om ett
Särskildt Ut-
skotts tillsät-
tande.
(Forts.)

samt dels
de delar af Kongl. Maj:ts proposition n:o 1 angående statsverkets
tillstånd och behof, som innefattas under fjerde och femte hufvud-
titlarne.

Det af Grefve *Sparre* sålunda framställda förslaget bordlades; hvar-
efter beslöts att detta ärende skulle uppföras främst på föredragnings-
listan för nästa sammanträde.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades herr *Ljungqvist* under
tre veckor från denna dag.

Justerades sju protokollsutdrag för detta sammanträde, hvarefter
Kammaren åtskildes kl. 1 e. m.

In fidem

A. von Krusenstjerna.